

Quan el mapa enganya: repensar la política cultural més enllà dels equipaments

Published by [Interacció](#) [1] on 13/01/2026 - 11:12 | Last modification: 17/04/2026 - 12:48

Una lectura crítica dels "deserts culturals" que qüestiona la idea que més infraestructures signifiquen millors polítiques locals, i que reclama revisar la seva sostenibilitat, el seu sentit i el lloc que ocupen en la garantia real dels drets culturals.

Infraestructura cultural sense activació no és política cultural Foto: Rylan Min

El començament del 2026 coincideix amb un debat que val la pena reprendre després de llegir l'article de *Línia* sobre els deserts culturals metropolitans: **i si la idea que més equipaments garanteixen millors polítiques culturals locals és, sobretot, un relat que hem adoptat acríticament?** La fascinació per cartografiar allò que falta (teatres, auditoris, centres cívics) s'ha convertit en una mena de reflex institucional que acumula dades, però que no sempre ens ajuda a entendre què passa realment als territoris. Comptar edificis és senzill; preguntar-se què s'hi fa, qui hi participa, amb quins recursos i sota quines condicions, ja no tant. I, tanmateix, és aquí on es juga la política cultural en el seu sentit més ple.

La lectura de l'[article](#) [2] "*Sense teatre, auditori o centre cívic: quins són els deserts culturals de la metròpoli?*" de *Línia* és útil precisament perquè mostra fins a quin punt el mapa pot enganyar. Distribucions desiguals, municipis amb pocs equipaments, absència de teatres o auditoris... Tot això importa, sí, però no pot convertir-se en l'única brúixola. És fàcil caure en la temptació de pensar que allò que falta és sempre un edifici: un centre cívic aquí, una sala polivalent allà. Aquesta mirada, però, tendeix a reforçar un model equipamental que el territori ja no pot sostenir: ni econòmicament, ni ecològicament, ni organitzativament. I menys encara si el manteniment creix, els pressupostos destinats a projectes disminueixen i els equips professionals treballen amb càrregues que ja freguen l'insostenible.

L'alerta que apunta [Nicolás Barbieri](#) [3] en aquell mateix article és clara i interpel·ladora: els equipaments són necessaris, però **no són suficients**. No garanteixen per si sols el dret a participar en la vida cultural, ni asseguren que una comunitat se senti interpel·lada, reconeguda o convidada. De fet, sovint és a les poblacions on menys presència estructural hi ha hagut de polítiques culturals públiques que emergeixen les aliances més vives, els projectes més arrelats i les pràctiques més capaces de generar vincles. Paradoxalment, allà on falta infraestructura oficial, prolifera vida cultural real.

Aquest desajust, entre allò que comptem i allò que passa, mereix una revisió profunda. Encara que un municipi tingui dotzenes d'equipaments, si la seva programació no dialoga amb la diversitat del territori, si no hi ha temps ni recursos per treballar amb la comunitat, si el personal està exhaust i si els pressupostos dediquen la major part a mantenir edificis i no a activar-los, llavors és legítim preguntar-se què entenem per política cultural. I sobretot, si la nostra manera de mesurar-la no està desplaçant allò essencial: les pràctiques, els vincles, les condicions materials de treball i els processos que fan possible que la cultura existeixi més enllà del calendari i de les memòries anuals.

És per això que la crítica a la lògica equipamental no és una crítica als equipaments, sinó a la idea, tan còmoda, que una política cultural es pot resumir en un inventari. Construir més, inaugurar més, acumular més: són gestos visibles, fàcils d'explicar, reconeixibles per a la ciutadania i per als responsables polítics. Però la visibilitat no sempre és un bon indicador de qualitat democràtica. I encara menys en un context en què cada nou edifici implica més despesa estructural en un futur de pressupostos limitats i exigències creixents.

A l'hora de parlar de drets culturals, doncs, el debat important no és quants equipaments tenim, sinó **què hi fem i a qui serveixen**. No es tracta de portar la cultura als territoris com si fos una missió providencial, sinó de dissenyar polítiques públiques capaces de connectar amb la complexitat de cada comunitat, amb els seus ritmes, les seves condicions de vida i les seves formes particulars de participar en allò cultural. Això implica treballar amb el que ja existeix (espais col·lectius, entitats, iniciatives comunitàries) i reconèixer-los com a infraestructura cultural de ple dret, sovint més sostinguda, més flexible i més democràtica que molts edificis públics.

A les portes d'un 2026 que exaltarà les formes arquitectòniques, convé no oblidar que la cultura sempre ha sabut desbordar les parets que la contenen. **Però aquest desbordament no és un gest simbòlic ni una virtut espontània: és una decisió política exigent orientada a garantir drets culturals més enllà de la lògica equipamental**. Vol dir acceptar menys inauguracions i més treball invisible; menys mapes plens d'icones i més temps per sostenir processos lents; menys inversió en formigó i més en les persones, els projectes i les condicions que fan possible la vida cultural quotidiana. Vol dir assumir que el centre de la política cultural no són els edificis, sinó la capacitat de les polítiques públiques de generar accés real, participació sostinguda i vincles en el temps. I potser, davant d'aquest escenari, la pregunta clau no és quin serà el proper equipament a construir, sinó **quines decisions pressupostàries, organitzatives i simbòliques estem disposats a prendre, i quines comoditats institucionals a abandonar, per garantir drets culturals efectius**. Perquè desbordar els edificis no és una metàfora: és un desplaçament de prioritats i una prova d'estrès per a la política cultural local.

Referència

Santos, L. (2025, 27 novembre). Sense teatre, auditori o centre cívic: quins són els deserts culturals de la metròpoli? *Línia*. <https://liniaxarxa.cat/a-fons/sense-teatre-auditori-centre-civic-quins-son-deserts-culturals-metropoli/> [2]

Categories: Actualitat

Categories: Articles i anàlisi

Tags: equipaments culturals

Tags: governança cultural

Tags: polítiques culturals

Tags: drets culturals

Tags: participació cultural

Tags: desenvolupament territorial

- [4]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2026/01/desertsculturals>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://liniavaxarxa.cat/a-fons/sense-teatre-auditori-centre-civic-quins-son-deserts-culturals-metropoli/>

[3] <https://interaccio.diba.cat/members/barbierin>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/10346>